

DOM

afsagt den 10. december 2014 af Vestre Landsrets 8. afdeling (dommerne Marie S. Mikkelsen, Elisabeth Mejnertz og Karen Foldager) i ankesag

V.L. B-13

A/S
(advokat Jacob Fenger, Aarhus)
mod

(selv),

(advokat , Vejle),

(advokat , København),

(advokat , Vejle)
og

(selv)

Retten i Aarhus har den 6. februar 2013 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. BS 12-3441/2010).

Påstande

For landsretten har appellant, , gentaget sin påstand for byretten med fradrag af en kreditnota og moms, således at påstanden for landsretten er 386.338,58 kr.

med procesrente fra den 26. april 2008.

De indstævnte, O , A K F og T , har påstået dommen stadfæstet.

Forklaringer

O , A K og T har afgivet supplerende forklaring for landsretten.

O har supplerende forklaret, at byrettens referat af hans forklaring er korrekt, og at han kan henholde sig til denne forklaring. Formålet med forretningsudvalget var, at forretningsudvalget skulle forberede materiale til bestyrelsen til brug for bestyrelsesmøderne. Det var T , som forelagde bilagene, herunder budgetterne. De fik ikke bagvedliggende materiale til budgetterne. De fik ikke at vide, at der ville komme en regning fra . Når der var kurser, var økonomien god. Han var ikke bekendt med, hvor indtægterne fra kursisterne blev anbragt. Foreholdt referatet fra bestyrelsesmødet den 6. november 2007, hvoraf fremgår, at medlemmerne gav udtryk for bekymring for økonomien, har han forklaret, at bekymringerne ikke var større, end de plejede at være. De søgte puljemidler til bestemte projekter. Vedrørende referatet fra forretningsudvalgsmødet den 4. februar 2008 var der ikke frie midler fra den omtalte satspulje for 2008, de håbede på at få midler fra, idet midlerne var øremærkede. Han kan ikke huske, om andre puljemidler kunne anvendes til driften. Bestyrelsen har ikke drøftet den afviklingsstrategi, som er omtalt i T ; redegørelse af 13. december 2007. Han vidste ikke, at det var nødvendigt at afvikle , hvis der ikke kom puljemidler. Det budgetudkast for 2008, som var til stede på bestyrelsesmødet den 3. marts 2008, var vistnok blevet drøftet på et foregående møde i forretningsudvalget. Han kan huske, at de drøftede opsigelse af personale og lokalesituationen. Han vidste ikke, at der var forpligtelser over for , idet han ikke vidste, at årskurset skulle afholdes der. Han har ikke set de bagvedliggende poster til budgetudkastet for 2008. Han hæftede sig blot ved, at der var tilsagn fra banken til og med maj 2008. Årsmødet i Ældremobiliseringen var et andet møde end årskurset i . Han deltog ikke i sidstnævnte årskursus. På bestyrelsesmøderne stillede bestyrelsesmedlemmerne spørgsmål til T men de kontrollerede ikke de oplysninger, de fik. Booking af årskurset blev varetaget af sekretariatet alene, og han var ikke inde over dette. Han var ikke i direkte kontakt med revisor og/eller med banken. Dette blev også varetaget af sekretaria-

tet. Han havde forestillet sig, at de efter den 3. marts 2008 kunne afvikle stille og roligt uden konkurs, så alle fik deres tilgodehavender betalt.

A har supplerende forklaret, at han er uddannet sygeplejerske, men at han senest havde en ledende stilling i Aarhus Kommune, Ældreområdet. Han er enig i s beskrivelse af arbejdet i forretningsudvalget og i bestyrelsen, herunder at medlemmerne af forretningsudvalget og bestyrelsen tog de oplysninger, de fik af T, for gode varer. Vedrørende de udtalelser om underskuddet, han er refereret for i referatet fra bestyrelsesmødet den 6. november 2007, var der tale om et akkumuleret underskud. Der var normalt frie midler i satspuljerne, som kunne indgå i den generelle drift og herved nedbringe gælden. Han kan ikke huske, hvornår eller i hvilken anledning, han forsøgte at få fat på F 1. F1 var vist nok på det tidspunkt direktør for og . Han var enig i, som det fremgår af referatet fra forretningsudvalgsmødet den 4. februar 2008, at måtte lukke, hvis der ikke kom satspuljemidler. De afholdte kurser gav overskud og bidrog således til den daglige drift. Alt andet lige ville indtægterne fra årskurset derfor bidrage til at nedbringe gælden. Det var derfor vigtigt, at årskurset, som var fuldt tegnet, blev afholdt. Han vidste ikke, hvor de indbetalte kursusafgifter blev placeret, idet bestyrelsen aldrig så kontoudtog. Han kan ikke huske at have set likviditetsoversigten for perioden 1. januar til 31. marts 2008. Han vidste ikke, hvor årskurset skulle afholdes, og vidste ikke, om kursusstedet fik forudbetaling, men det var hans opfattelse, at kursusstederne altid fik betaling, når der kom en regning. De talte om kontakt til ministeriet, idet de forudså, at projekter, som de havde fået midler til fra ministeriet, ikke kunne gennemføres. Han kan ikke huske at have set de underliggende bilag til budgetudkastet for 2008. Han ved ikke, om de senere kurser, som fremgår af dette budgetudkast, var tilrettelagt. Ved årsregnskabsafslutningerne i fik bestyrelsen regnskabet fra revisoren, som også nogle gange deltog i et bestyrelsesmøde. Revisoren havde ikke fremsat bemærkninger til organisationen. Banken havde ikke opsagt kassekrediten i marts 2008. I bestyrelsens tanker om rekonstruktion lå muligheden for bidrag fra de underliggende organisationer, men det var generalsekretæren, som skulle kontakte organisationerne.

K har supplerende forklaret, at hun er enig i byrettens referat af hendes forklaring. Hun er generalsekretær i og har i den forbindelse det overordnede ansvar for økonomien. Bestyrelsen i var i efteråret 2007 bekymret for det store akkumulerede underskud, og det var svært at se, hvordan dette kunne afvikles.

Satspuljemidlerne er altid øremærkede til projekter, men der var også afsat midler til drift. Hun frygtede i marts 2008, at [redacted] ville gå konkurs, men hun håbede på en rekonstruktion. Med stiftelse af ny gæld tænkte hun navnlig på lønninger til personale set i et langsigtet perspektiv, hvorimod hun var fuldkommen sikker på, at der var penge til betaling til kursusstedet for årskurset, som drejede sig om forebyggende hjemmebesøg. Der havde aldrig tidligere været problemer med at betale for afholdelse af kurser. Bestyrelsen spurgte ikke om, hvor de indbetalte kursusafgifter var anbragt. Hun vidste ikke, om kursusudgifterne blev forudbetalt. Hun har i hvert fald tidligere set likviditetsoversigter, men husker ikke likviditetsoversigten fra januar-marts 2008. Hun tillagde det meget stor vægt, at det på bestyrelsesmødet den 3. marts 2008 blev oplyst, at banken havde givet tilsagn om at fortsætte engagementet til udgangen af maj 2008. Bestyrelsen ønskede at få afklaret, om en sammentlutning med [redacted] kunne gennemføres.

[redacted] har supplerende forklaret, at hans forklaring for byretten er gengivet korrekt. Forretningsudvalget havde ikke besluttende kompetence, men arbejdede med at forbedre bestyrelsesmøderne på baggrund af materiale, som han udarbejdede, herunder likviditetsoversigter, idet økonomien var i fokus. Han blev ansat i august 2006 og blev chokeret over det store, akkumulerede underskud og den måde, man i [redacted] finansierede driftsunderskuddet via satspuljemidler. I 2007 og 2008 smuldrede både kursusvirksomheden og tildeling af satspuljemidlerne. Han indgav konkursbegæringen den 16. april 2008, fordi han ikke kunne tage ansvaret længere. På bestyrelsesmødet den 3. marts 2008 ønskede formanden en ny runde for at skaffe satspuljemidler. Satspuljeforhandlingerne offentliggøres på internettet, og de kunne få dage før bestyrelsesmødet den 3. marts 2008 se, at [redacted] ikke fik satspuljemidlerne. I slutningen af marts 2008 kontaktede han banken om [redacted] forværrede økonomiske situation, hvorefter banken sagde blankt nej til at udvide kreditten. Bankens ville således ikke længere stille likviditet til rådighed til udgangen af maj 2008. Han overvejede ikke at henvende sig til [redacted]. Han deltog selv i årskurset. Forudbetalingerne fra kursisterne indgik på driftskontoen, idet [redacted] ikke havde adskilte konti, men han havde forventning om, at [redacted] ville få betaling for arrangementet. Der var en lang tradition for, at [redacted] ikke betalte regningerne fra kursusstederne til tiden, hvilket skyldtes den stramme likviditet. Det har nok også været tilfældet for tidligere arrangementer hos [redacted]. Årskurset hos [redacted] den 9.-10. marts 2008 var nok bestilt ca. 1 år i forvejen. Der var flere planlagte kurser, som for de flestes vedkommende blev afholdt hvert år, jf. bilagene til specifikationerne til budgetudkastet for 2008. Da konkursen kom, afbestilte [redacted] arrangementerne hos de respektive kursussteder. Det var først i perioden fra

den 26. marts til den 16. april 2008, at det gik op for ham, at konkursen var uundgåelig, og han indgav konkursbegæring for [redacted] efter råd fra sin advokat.

Procedure

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten og har procederet i overensstemmelse hermed.

Landsrettens begrundelse og resultat

Det fremgår af vedtægterne for [redacted], at [redacted] blandt andet havde til formål (§ 1) at virke til fremme og udvikling af omsorg, pleje og aktiviteter inden for ældreområdet. Vedrørende økonomien (§ 4) fremgår, at [redacted] virksomhed og passende konsolidering søges dækket ved medlemskontingenter, indtægter ved konferencer og anden aktivitet samt i muligt omfang offentlige tilskud og bidrag fra legatfonde.

Til [redacted] var fra 2006 generalsekretær og daglig leder af [redacted], O [redacted] var bestyrelsesformand og medlem af forretningsudvalget, Al [redacted] var næstformand for bestyrelsen og medlem af forretningsudvalget, og K [redacted] og F [redacted] var medlemmer af bestyrelsen og af forretningsudvalget. Efter det oplyste var det forretningsudvalgets opgave at forberede det materiale, som skulle forelægges på bestyrelsesmøderne, og arbejdet i bestyrelsen og forretningsudvalget var ulønnet. I 2005 og 2006 var årsomsætningen henholdsvis ca. 8,4 mio. kr. og ca. 7,4 mio. kr.

Sagens tvistepunkt er, om beslutningen om at gennemføre årskurset den 9.-10. marts 2008 hos [redacted] var ansvarspådragende for generalsekretæren og medlemmerne af både bestyrelsen og forretningsudvalget i forhold til [redacted].

På det konstituerende bestyrelsesmøde den 6. november 2007 gennemgik man et budgetudkast for 2008, der viste et underskud på 955.000 kr. A [redacted] gav i den forbindelse udtryk for, at tallene var chokerende, og at man ikke kunne starte året med et sådant underskud, med mindre man forudså en satspuljebevilling på 1,4 mio. kr., og O [redacted] fandt budgettet meget alvorligt. Man besluttede at holde et ekstraordinært forretningsudvalgsmøde den 19. november 2007 for at behandle budgettet for 2008 og drøfte [redacted] forpligtelser og en strategi for 2008.

Det fremgår af T notat, der var vedlagt indkaldelsen til et ekstraordinært bestyrelsesmøde den 18. december 2007, at gennem en årrække havde oparbejdet en negativ egenkapital på 1,4 mio. kr. T vurderede, at driften sikkert ville kunne holdes positiv, men at reduktion af den negative egenkapital ikke ville være mulig, og at der skulle udarbejdes en afviklingsstrategi, hvis der ikke var satspuljemidler. På forretningsudvalgsrådet den 4. februar 2008 orienterede T om et møde med banken og oplyste, at økonomien frem til den 30. april lige nåede sammen. De mange tilmeldte til årskurset ville give en god likviditet i marts 2008. Hvis der ikke kom midler fra satspuljen, måtte lukke, hvis der ikke kunne ske rekonstruktion, men beslutningen herom kunne udskydes, til man kendte udfaldet af satspuljeforhandlingerne.

På bestyrelsesmødet den 3. marts 2008 kendte man resultatet af satspuljeforhandlingerne, hvorefter ikke var blevet tildelt satspuljemidler, bortset fra et øremærket beløb på 200.000 kr., og der forelå et budgetudkast for hele 2008, der viste et underskud på 808.000 kr. I budgettet indgik forventede nettoindtægter ved kurser og konferencer på 496.000 kr. T tilkendegav, at han ikke så mulighed for, at kunne fortsætte på længere sigt, og oplyste, at ud over personale og husleje ingen forpligtelser havde over for kreditorer. Banken havde givet likviditet frem til den 15. maj 2008. På dette grundlag besluttede man at afskedige personalet i sekretariatet ultimo marts 2008 og opsigelse lejemålet samt at orientere ministeriet.

Det fremgår ikke af referatet, at man drøftede spørgsmålet om at aflyse årskurset eller orientere om situationen. Derimod må det lægges til grund, at ikke blev orienteret, og at årskurset blev afholdt, men at faktura af 26. marts 2008 ikke blev betalt.

På denne baggrund lægger landsretten videre til grund, at det på bestyrelsesmødet den 3. marts 2008 stod klart, at der kun var en meget ringe mulighed for at undgå konkurs, og at der ikke var midler til at betale for fremtidige leverancer. Landsretten finder derfor, at det påhvilede såvel generalsekretæren som medlemmerne af bestyrelsen og forretningsudvalget at sikre, at kun modtog leverancer i det omfang, der kunne ske effektiv og uomstødelig betaling heraf. Landsretten bemærker i den forbindelse, at der ikke var grundlag for at gå ud fra, at bankens tilsagn om at fortsætte engagementet også indebar et tilsagn om at ville udvide driftskreditten.

Den omstændighed, at arrangementet i sig selv ville give overskud og derfor isoleret set forbedre 's økonomiske situation, ændrer ikke ved, at gennemførelsen af årskurset var uforsvarlig og dermed ansvarspådragende i forhold til .

Landsretten finder herefter, at O , A! , K , FI og T er solidarisk ansvarlige over for .

Således som sagen er forelagt og procederet, er der ikke grundlag for at fastsætte erstatningen til et andet beløb end det påståede, som ikke beløbsmæssigt er bestridt.

Idet der ikke efter forpligtelsens omfang er grundlag for at lempe erstatningsansvaret efter erstatningsansvarslovens § 24, tager landsretten T 's påstand til følge, dog at der alene er grundlag for at tilkende procesrenter fra sagens anlæg.

Efter sagens udfald sammenholdt med parternes påstande skal de indstævnte betale sagsomkostninger for begge retter til appellanten med i alt 99.160 kr. Beløbet omfatter 19.160 kr. til retsafgift og 80.000 kr. til udgifter til advokatbistand.

Beløbet til dækning af udgifter til advokatbistand er uden moms, da T er momsregistreret. Landsretten har ved fastsættelsen af beløbet lagt vægt på sagens økonomiske værdi, dens omfang og antallet af parter.

Th i k e n d e s f o r r e t:

Inden 14 dage skal de indstævnte, O , Al , K , FI og T i in solidum betale 386.338,58 kr. med procesrente fra den 23. december 2010 samt sagens omkostninger for begge retter med 99.160 kr. til appellanten, T.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

Marie S. Mikkelsen

Elisabeth Mejnertz

Karen Foldager

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 10. december 2014

Britt Fusager

retssekretær